
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שמועות: היבטים ז'אנריים והיסטוריים - 12822

תאריך עדכון אחרון 18-08-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פולקלור ותרבות עממית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2021

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דני שרירא

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dani.schrire@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ב' 13:15-14:15

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נקרא מאמרים שבוחנים שמועות כז'אנר פולקלורי ביחס לז'אנרים דומים (אגדות, אגדות אורבניות, קונספירציה ורכילות) ונקרא על שמועות בהקשרים היסטוריים שונים (עלילות דם, שמועות במלחמות, שמועות בין "גזעים", מגיפות, שמועות באינטרנט). נעסוק בחקר השמועה בהקשר של חקר הפולקלור, היסטוריה, תרבות יום-יום ותרבות פופולארית.

מטרות הקורס:

בקורס נעמוד על אופני הפעולה של שמועה כמנגנון ידע, ונעמוד על ההקשרים שבהם שמועות פורחות. נלמד לזהות שמועות ביחס לתופעות דומות. נעמיק את ידיעותנו ביחס לז'אנרים בכלל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להבדיל בין שמועות לתופעות דומות.
2. להצביע על מנגנון האמת של שמועות.
3. לנתח את הסיבות שתרמו להפצתה של שמועה ולשרידותה.
4. לרשום שמועה תוך עמידה על הבעיה ברישום של ידע מסוג זה.
5. להכליל ממופע של שמועה בודדת להקשר עקרוני שבו היא מופיעה, תוך מתן פירוש להופעתה.

דרישות נוכחות (%):

80

שיטת ההוראה בקורס: בכל שיעור נדון טכסט אחד או יותר (חובת קריאה של טכסט אחד כל שיעור). דיון מכין יתקיים בפורום ב"מודל". במהלך הקורס ייערך תרגיל של רישום שמועה. עבודת הסיכום תתמקד בניתוח שמועה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

תיאורטיזציה של ז'אנר, שמועה, רכילות, אגדה אורבנית, אגדות, קונספירציות, שמועות באינטרנט, מתודולוגיה ותיאוריה של חקר השמועה, שמועות במלחמה, שמועות על "גזע", "עלילות דם", שמועות בהקשרים קולוניאליים, שמועות באקדמיה, גלובליזציה של שמועות

חומר חובה לקריאה:

Hans-Joachim Neubauer, *The Rumour: A Cultural History*, trans. Christian Braun (London and New York: Free Association Books, 1999): 1-6.
Gary A. Fine and Patricia A. Turner, "How Rumor Works?," in *Whispers on the Color Line: Rumor and Race in America* (Berkeley: University of California Press, 2001), 53-80.

עליזה שנהר-אלרעי, מספר, סיפור, קהל: הסיפור העממי היהודי והישראלי (תל-אביב: הקיבוץ

המאוחד, 1994): 105-134.

Galit Hasan-Rokem, "Rumor in Times of War and Cataclysm: A Historical Perspective," in *Rumor Mills: The Social Impact of Rumor and Legend*, ed. Gary Alan Fine, Véronique Champion-Vincent, and Chip Heath (New York: Aldine de Gruyter, 2004), 31-51.

Véronique Champion-Vincent, "From Evil Others to Evil Elites: A Dominant Pattern in Conspiracy Theories Today," in *Rumor Mills: The Social Impact of Rumor and Legend*, ed. Gary Alan Fine, Véronique Champion-Vincent, and Chip Heath (New York: Aldine de Gruyter, 2004), 103-122.

Russell Frank, *Newslore: Contemporary Folklore on the Internet* (Jackson: University Press of Mississippi, 2011): 63-95.

מרק בלוך, הרהורים של היסטוריון, תר' חיים רינגוורץ (תל אביב: רסלינג, 2009): 59-89.
Patricia A. Turner, *I Heard It Through the Grapevine: Rumor in African-American Culture* (Berkeley: University of California Press, 1994), 1-32.
ישראל יעקב יובל, שני גויים בבטנך: יהודים ונוצרים - דימויים הדדיים (תל אביב: עלמא / עם עובד, 2000), 175-203.

Edgar Morin, *Rumour in Orléans* (New York: Pantheon Books, 1971), 17, 55-66.

Ann Laura Stoler, "'In Cold Blood': Hierarchies of Credibility and the Politics of Colonial Narratives," *Representations* no. 37 (1992): 151-189.

דני שרירא, "איסוף שברי הגולה: חקר הפולקלור בישראל בשנות ה-40 וה-50 במבט ביקורתי" (חיבור לשם קבלת תואר דוקטור בפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים, 2011), 102-85.

Gary Alan Fine and Bill Ellis, *The Global Grapevine: Why Rumors of Terrorism, Immigration, and Trade Matter* (Oxford: Oxford University Press, 2010), 201-220.

חומר לקריאה נוספת:

Amy Shuman and Galit Hasan-Rokem, "The Poetics of Folklore," in *A Companion to Folklore*, ed. Regina Bendix and Galit Hasan-Rokem (Malden, Mass.: Wiley Blackwell, 2012), 55-74.

David Coady, "Rumour Has It:," *International Journal of Applied Philosophy* 20, no. 1 (2006): 41-53.

Emilio de Ípola, "Bembas. The Life and Death of Rumors in a Political Prison (Argentina 1976-83)," *Diogenes* 54 (2007): 140-161.

Nicholas DiFonzo and Prashant Bordia, "Rumor, Gossip and Urban Legends," *Diogenes* 54, no. 1 (2007): 19-35.

Alejandro Paz, "The Circulation of Chisme and Rumor: Gossip, Evidentiality, and Authority in the Perspective of Latino Labor Migrants in Israel," *Journal of Linguistic Anthropology* 19, no. 1 (2009): 117-143.

Patrick B. Mullen, "Modern Legend and Rumor Theory," *Journal of the Folklore Institute* 9, no. 2/3 (1972): 95-109.

Timothy R. Tangherlini, "'It Happened Not Too Far from Here...': A Survey of Legend Theory and Characterization," *Western Folklore* 49, no. 4 (1990): 371-390.

Gary Alan Fine and Bill Ellis, *The Global Grapevine: Why Rumors of Terrorism, Immigration, and Trade Matter* (Oxford: Oxford University Press, 2010), 51-72.

Jean-Bruno Renard, "Negatory Rumors: From the Denial of Reality to Conspiracy

Theory," in *Rumor Mills: The Social Impact of Rumor and Legend*, ed. Gary Alan Fine, Véronique Campion-Vincent, and Chip Heath (New York: Aldine de Gruyter, 2004), 223-239.

Charles L. Briggs, "What We Should Have Learned from Américo Paredes: The Politics of Communicability and the Making of Folkloristics," *The Journal of American Folklore* 125, no. 495 (2012): 91-110.

Penny Roberts, "Arson, Conspiracy and Rumour in Early Modern Europe," *Continuity and Change* 12 (1997): 9-29.

Georges Lefebvre, *The Great Fear of 1789: Rural Panic in Revolutionary France*. (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1982).

John Roberts, "African American Belief Narratives and the African Cultural Tradition," *Research in African Literatures* 40 (2009): 112-126.

ש. אנ-סקי, חורבן היהודים בפולין, גליציה ובוקובינה - מלחמת העולם הראשונה, תר' ש.ל. ציטרון (תל אביב: שטיבל, 1936).

Maria Margaroni, "Antisemitic Rumours and Violence in Corfu at the End of 19th Century," *Quest. Issues in Contemporary Jewish History* 3 (2012): 267-288.

David Samper, "Cannibalizing Kids: Rumor and Resistance in Latin America," *Journal of Folklore Research* 39 (2002): 1-32.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 25 %

הגשת עבודה 65 %

הגשת תרגילים 10 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: